hoera
kindercentra

Pedagogisch werkplan
BSO Hoera Ittervoort

Inhoudsopgave

Pedagogisch werkplan **1**
BSO Hoera Ittervoort **1**
1. Pedagogisch werkplan **3**
1. Innovatie **3**
1.1 Algemene doelstelling 3
1.2 Visie 3
1.3 Pedagogisch klimaat 3
1.4 Groepsindeling 4
2.2 Pedagogisch klimaat Hoera Ittervoort 10
A. Een gevoel van emotionele veiligheid 10
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie 13
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie 15
D. Eigen maken van normen, waarden en cultuur 17

1. Pedagogisch werkplan

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers van BSO Hoera Ittervoort leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan.

1. Innovatie

In augustus 2013 is Hoera Kindercentra met buitenschoolse opvang gestart in basisschool de Schakel in Ittervoort. Deze buitenschoolse opvang werd voorheen verzorgd door Stichting Kinderopvang Leudal.
Bso Hoera Ittervoort biedt buitenschoolse opvang voor de kinderen van basisschool de Schakel in Ittervoort, basisschool Sint Lambertus in Neeritter en basisschool de Wegwijzer in Hunsel.
Daarnaast is Hoera kindercentra in juni 2016 gestart met dagopvang, eveneens in basisschool de Schakel.

1.1 Algemene doelstelling

BSO Hoera Ittervoort biedt buitenschoolse opvang aan kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders, is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk.

1.2 Visie

Hoera kindercentra is onderdeel van Unitus, een organisatie voor welzijn en kindercentra in de gemeenten Nederweert, Weert, Peel & Maas en Leudal. Hoera kijkt positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag. Hoera respecteert dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Tijdens activiteiten kunnen kinderen voor elkaar iets betekenen. In de BSO is aandacht voor bewustwording van sociaal gedrag ten opzichte van elkaar en de begeleiding. Hoera gaat bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere organisaties, zoals onderwijs en jeugdgezondheidszorg en natuurlijk met de ouder. De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van deze regio’s te optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

1.3 Pedagogisch klimaat

Het is belangrijk dat kinderen zich bij Hoera veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen zich in hun eigen tempo te laten ontwikkelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Pedagogisch medewerkers nemen kinderen serieus en gaan gesprekjes met ze aan. Ook krijgen kinderen verantwoordelijkheden om hun autonomie en zelfvertrouwen te stimuleren.
Goede ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren. Onze materialen worden geselecteerd om verschillende

uitdagingen te bieden en kinderen op verschillende manieren te prikkelen iets nieuws te proberen.

Denktank
Hoera heeft sinds 2014 een **"denktank"** (als opvolger van de ouderraad). In de denktank zijn ouders vertegenwoordigd uit al onze werkgemeentes. Daarnaast kunnen er mensen van buiten Hoera zitting nemen om mee te denken, met vernieuwende ideeën te komen, kritisch te kijken, enz. Dit kan een langjarige deelname zijn maar ook voor een bepaalde periode of de duur van een project. Hiermee is het mogelijk om vernieuwing binnen te halen en een bredere expertise.
De "denktank" denkt opbouwend mee in het beleid en heeft hierover overleg met de manager van Hoera.

1.4 Groepsindeling

We bieden opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd 4-13 jaar. In totaal zijn er 35 kindplaatsen bij BSO Hoera Ittervoort . Bij BSO Hoera Ittervoort wordt gewerkt met 2 basisgroepen. De kinderen zitten in deze basisgroep gedurende het fruit- en drinkmoment, direct na afloop van school.

De verdeling is als volgt:
’t Kwebbelhöfke voor kinderen van 4 t/m 6 jaar; De kinderen zitten tijdens het fruitmoment in de gemeenschapsruimte van school.
‘t Sjöpke voor kinderen van 7 jaar en ouder. Deze ruimte is knus en overzichtelijk. De ruimte biedt mogelijkheden tot knutselen, fantasiespel en het spelen van gezelschapsspelletjes.

Basisgroep	Leeftijd kinderen	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
Basisgroep 1 ’t Kwebbelhöfke	4-6 jaar	Max. 15 kinderen	1 of 2 medewerkers
Basisgroep 2 ’t Sjöpke	7-12 jaar	Max. 20 kinderen	1 of 2 medewerkers

Het activiteitenaanbod door de pedagogisch medewerk(st)ers is groot en divers. Van de kinderen wordt verwacht, dat ze kiezen aan welke activiteit ze gaan deelnemen/naar welke ruimte ze gaan spelen.
De kinderen kunnen bij activiteiten de basisgroep verlaten; dan wordt de maximale omvang van de basisgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per medewerkster van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen in het kindcentrum. Ook kunnen basisgroepen worden samengevoegd. Dit gebeurt wanneer de basisgroepen nog niet compleet zijn; tijdens het ophaalmoment van school en wanneer de geplande activiteiten geëindigd zijn. Op woensdag en vrijdag wordt er met één basisgroep gewerkt.
Bij de intake wordt altijd met de ouders besproken dat er op woensdag en vrijdag met één basisgroep wordt gewerkt. Hierbij is altijd een vaste medewerker van het team aanwezig.

De aanwezige pedagogisch medewerk(st)er houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben.

Binnen Hoera Kindercentra kan er, overeenkomstig met het convenant kwaliteit kinderopvang, op enige momenten afgeweken worden van de PKR.
Deze afwijkingsregeling is alleen toepasbaar voor 9.30 uur, na 16.30 uur of tussen 12.30 en 15.00 uur (gedurende de pauzemomenten)

De afwijkingsregeling kan zowel tijdens schoolvakanties als schooldagen worden ingezet, echter tijdens schooldagen duurt de afwijking maximaal een halfuur en is er nooit minder dan de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep. Tijdens vakantiedagen kan de afwijking maximaal 3 uur (niet aan een stuk) duren en is er nooit minder dan de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep. Tijdens pauzemomenten blijven de pedagogisch medewerkers in het gebouw aanwezig.
Deze momenten zullen altijd kritisch bekeken worden (o.a. afhankelijk van breng- en haaltijden en groepssamenstelling) en zo nodig worden bijgesteld. De clustermanager is eindverantwoordelijk m.b.t. deze afwijkingsregeling.

Wenbeleid binnen Hoera
Binnen Hoera Ittervoort is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.
Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de PKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat.
In voorkomende situaties kan een medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de PKR).
Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de PKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag.

Wenbeleid bij nieuwe instroom (extern)
Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen.
Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen is boventallig op de basisgroep en gedurende maximaal 3,0 uur per wenmoment.
In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.
Bij de eerste wenafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse structuur van de BSO er uit ziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

Wenbeleid bij doorstroom (intern)
Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere stamgroep:
- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

De PKR[1] op groepsniveau kan tijdens het wennen tijdelijk worden losgelaten.
Een wenafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland.
Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen etc. worden gebundeld in het kinddossier. De gegevens uit het

[1] Pedagogisch medewerker Kind Ratio

kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe basisgroep.

1.5 Beleid rondom extra dagdelen

Ouders kunnen gebruik maken van een extra VSO of NSO moment of een extra dagdeel in vakanties of op studiedagen. Dit kan op diverse manieren.

Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt.
Dit is mogelijk wanneer de maximale basisgroepsgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (PKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen stamgroep plaats.
De mogelijkheid om een extra opvangdag buiten de basisgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt is bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke basisgroep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere groep geplaatst worden. Zodra er plaats is in de oorspronkelijke basisgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst.

1.7 Dagritme

VSO (voorschoolse opvang)

VSO wordt aangeboden vanaf 7.30 uur. Op aanvraag is opvang vanaf 6.30 uur mogelijk.
Kinderen mogen zelf een kleine activiteit kiezen die ze willen doen, bijvoorbeeld bouwen, kleuren, spelletje doen, puzzelen etc.
Vanaf 8.15 uur is er toezicht op de speelplaats door leerkrachten van de basisschool.
De pedagogisch medewerker helpt de kinderen met de jas aan doen en begeleidt de kinderen van basisschool de Schakel naar buiten. Vervolgens brengt de pedagogisch medewerker de kinderen van Hunsel en Neeritter naar de basisschool.
Bijzonderheden over een kind worden door de medewerk(st)er aan de leerkrachten terug gekoppeld.

NSO (naschoolse opvang)

Na school komen de kinderen van groep 3 t/m 8 zelf naar de BSO-ruimte. De kleuters worden door een pedagogisch medewerker in de klas opgehaald. De leerkrachten hebben in de klas een overzichtslijst van welke kinderen er regulier naar de BSO gaan.
Een pedagogisch medewerker vangt de kinderen van basisschool de Schakel op. De andere pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen van de overige scholen bij het taxivervoer en controleren of alle kinderen ook daadwerkelijk in de taxi stappen.

Als alle kinderen aanwezig zijn in de BSO-ruimte is er een gezamenlijk fruitmoment en drinkmoment. De kinderen zitten dan samen met een pedagogisch medewerker aan tafel en kunnen op dit rustige moment even bijkomen van de schooldag en hun verhaal vertellen. Hierna worden er activiteiten aangeboden, o.a. knutselactiviteit, spelactiviteit etc. Kinderen bepalen zelf of ze hieraan deelnemen. Kinderen kunnen er ook voor kiezen om een activiteit voor zich zelf te doen, bijvoorbeeld een spelletje spelen of een boek lezen. Deze activiteit kunnen ze in dezelfde ruimte doen.
Kinderen nemen zelf het initiatief om mee te doen aan een gezamenlijke activiteit. De pedagogisch medewerker zal de kinderen wel uitdagen en stimuleren.

Vaak worden er ook thema gerelateerde activiteiten aangeboden. Bijvoorbeeld een knutselactiviteit met herfstbladeren in de herfst of pepernoten bakken tijdens de Sinterklaas periode.
Bij droog weer gaat de groep naar buiten. Afhankelijk van de groepsgrootte en de leeftijd van de kinderen wordt er gekozen om op het schoolplein te blijven of een tochtje naar het speeltuintje in de buurt te maken. Bij het verlaten van het terrein worden te allen tijden de protocollen gevolgd. Wanneer de groep niet in het gebouw aanwezig is, hangt de leidster een briefje op de deur zodat ouders weten waar de kinderen zich bevinden. De groep is rond 17.00 uur, mits anders met ouders afgesproken, altijd terug op de locatie.

Tijdens studiedagen en schoolvakanties kunnen kinderen de hele dag terecht bij BSO Hoera Ittervoort. In de schoolvakanties wordt volgens een vakantieprogramma gewerkt (eventueel in samenwerking met een andere locatie). In het vakantieprogramma wordt ruimschoots van tevoren aan ouders medegedeeld welke activiteiten er plaatsvinden op welke dagen. Ook als een activiteit niet op de vaste BSO dag van het kind valt, kan een kind worden ingeschreven voor de activiteit.
Ouders worden hiervan vooraf schriftelijk op de hoogte gesteld. Ze kunnen schriftelijk aangeven van welke dagen opvang ze gebruik willen maken. Kinderen krijgen de ruimte en mogelijkheid om mee te denken in het programma-aanbod. Denk aan keuze van een thema en de soort van activiteiten.
In de vakanties is er een ochtend en een middag programma.

Werken met basisgroepen
Hoera Ittervoort werkt op sommige dagen met twee basisgroepen (maandag, dinsdag en donderdag). Op deze dagen is de groep kinderen zo groot dat de emotionele veiligheid gewaarborgd blijft door te werken met twee basisgroepen. Deze basisgroepen zijn ingedeeld naar leeftijd: kinderen van 4-6 jaar en kinderen van 7 jaar en ouder. Op de dagen dat maar enkele kinderen op de locatie worden opgevangen (woensdag en vrijdag), wordt er gewerkt met 1 basisgroep.
De pedagogisch medewerkers van de locatie zijn bekend bij de kinderen omdat er wordt gewerkt met een vast team. Doordat kinderen regelmatig kunnen kiezen bij activiteiten zijn ze bekend met de verschillende pedagogisch medewerkers van de locatie.
De duur van deze situatie staat niet op voorhand vast. Dit is afhankelijk van het aantal flexkinderen dat gebruik maakt van de opvang en van het aantal aan- en afmeldingen dat per week kan verschillen.

Het verlaten van de basisgroep bij externe activiteiten
Op sommige momenten kan het voorkomen, in het kader van het opendeurenbeleid, dat de kinderen de basisgroep verlaten om in de andere basisgroep een activiteit te doen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer in de andere basisgroep een activiteit plaatsvindt waaraan het kind heel graag wil deelnemen.
In de praktijk betekent dit dat een pedagogisch medewerker met een groep kinderen een activiteit doet in de groepsruimte en dat de andere pedagogisch medewerker een andere activiteit doet in de aangrenzende groepsruimte met de andere groep kinderen. De

emotionele veiligheid van het kind staat hierin voorop.
Deze differentiatie is alleen mogelijk op dagen dat er met twee basisgroepen wordt gewerkt.
Bij externe activiteiten (bijvoorbeeld een uitstapje naar een speeltuin) wordt ten alle tijden het protocol 'externe activiteiten' gevolgd.
Bij externe activiteiten (activiteiten buiten de locatie) worden ouders altijd vooraf geïnformeerd en wordt om toestemming gevraagd..
Indien er gebruik wordt gemaakt van taxivervoer, wordt het protocol gevolgd. Ouders geven bij inschrijving schriftelijk op het toestemmingsformulier aan of ze al dan niet toestemming geven voor externe activiteiten en voor vervoer. Dit toestemmingsformulier is binden bij externe uitstapjes. Desondanks wordt vooraf bij iedere externe activiteit alsnog toestemming gevraagd aan de ouders.

Bij uitstapjes (externe activiteiten) wordt er in het kader van het **4-ogenprincipe** zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Meestal zal het aantal deelnemende kinderen vanwege de PKR al om minimaal 2 medewerkers vragen. Indien dit niet het geval is, worden deze uitstapjes bij voorkeur ook begeleid door meer dan 1 persoon; minimaal een pedagogisch medewerker, geassisteerd door een vrijwilliger of stagiaire.

Beweegactiviteiten
Op dinsdag en donderdagmiddag worden er vanaf februari 2014 beweegactiviteiten aangeboden in de gymzaal van Ittervoort. De pedagogisch medewerker neemt een groep mee (altijd met een kloppend PKR) om in de gymzaal spelactiviteiten te doen. Dit gebeurt alleen tijdens de maanden oktober tot en met april. De kinderen hebben op deze twee dagen de keuze uit vrij spel, beweegactiviteit binnen, beweegactiviteit buiten, begeleide activiteit binnen. Het gebruik van de gymzaal is opgenomen in de risico-inventarisatie van de BSO.

Vanaf april tot en met september vinden alle beweegactiviteiten buiten plaats.

Binnenruimte:
We hebben 2 groepsruimtes tot onze beschikking voor de algemene activiteiten. Deze is ingedeeld in diverse hoeken, waardoor er ruimte is voor rollenspel, bouwactiviteiten, knutselen, computeren, buiten spelen etc. Er een gezellige 'loungehoek', waar kinderen na school een boek kunnen lezen of gewoon even kunnen 'chillen'. Bij grotere groepen kinderen kunnen we de gymzaal gebruiken als extra groepsruimte voor diverse activiteiten (constructie, spel, muziek, toneel etc.). Kinderen kunnen daardoor kiezen waar en met wie ze willen spelen.

Buitenruimte:
De kinderen van de BSO maken gebruik van de buitenspeelplaats van school. De buitenruimte biedt de mogelijkheid tot individueel spel, maar ook tot samenspel o.a. balspellen, rollenspel, kringspelletjes etc. Er zijn diverse speeltoestellen aanwezig op het terrein o.a. duikelrek, klimrek, ping pong tafel etc.
Ons streven is om iedere dag minimaal 10 minuten naar buiten te gaan.

1.8 Personele samenstelling
De pedagogisch medewerkers hebben een beroepskwalificatie op minimaal MBO-niveau overeenkomstig met de CAO kinderopvang. Binnen Hoera wordt er gestreefd naar optimale continuïteit, door zoveel mogelijk vaste medewerkers in een groep te plaatsen. Naast de pedagogisch medewerkers, werken er ook senior medewerkers binnen een subteam. Een senior houdt zich met name bezig met groepsoverstijgende taken zoals het voeren van intakegesprekken, inventarisatie van veiligheid en gezondheid, voorzitten van een werkoverleg etc. Daarnaast is de senior het eerste aanspreekpunt voor

ouder(s)/verzorger(s) bij vragen. Aansturing van Hoera Ittervoort is in handen van de clustermanager.

Ondersteuning in geval van calamiteiten:
Afhankelijk van de leidster-kind ratio worden er een aantal pedagogisch medewerkers ingeroosterd op een locatie. Medewerkers kunnen in geval van calamiteiten te allen tijde gebruik maken van het protocol "ingrijpende gebeurtenissen". Het hanteren van het protocol is niet afhankelijk van het aantal medewerkers, die werkzaam zijn op een locatie.
In geval van calamiteiten hanteren we binnen Hoera Ittervoort de volgende afspraken omtrent beschikbaarheid:

- BSO Hoera Ittervoort is gehuisvest in basisschool de Schakel, waardoor er vanaf 7.30 tot 17.30 uur altijd meerdere mensen aan te spreken zijn.
- In geval van calamiteit wordt in eerste instantie contact gezocht met de teamleider of directeur van de basisschool.
- BSO Hoera Ittervoort is ook geopend tijdens studiedagen en schoolvakanties. Tijdens deze dagen kunnen de pedagogisch medewerkers terug vallen op collega's die in de buurt wonen.(achterwacht) Tijdens de eerste en laatste week van de zomervakantie, zijn er leerkrachten op school aanwezig.
- Mocht er niemand aanwezig zijn dan wordt er contact opgenomen met een van de collega's die in de nabijheid wonen van het kindercentrum. Zij kunnen binnen enkele minuten aanwezig zijn. (Agnes, Nelly en Linda)
- Verder fungeert de clustermanager van Hoera Ittervoort als achterwacht op de dagen dat zij werkzaam is. Zij is voor een medewerk(st)er altijd telefonisch bereikbaar en kan in geval van nood snel ter plaatse zijn.
  In geval van calamiteiten wordt de clustermanager altijd op de hoogte gebracht.

Ondersteuning indien slechts één beroepskracht aanwezig is
Tijdens schoolvakanties en op woensdag en vrijdag kan het voorkomen dat er één beroepskracht aanwezig is in het kindcentrum.
Voor Hoera Ittervoort is een lijst met telefoonnummers van collega's opgesteld (achterwacht). Deze collega's wonen in de nabijheid van het kindcentrum en kunnen in geval van calamiteiten binnen de aanrijtijden van de ambulance aanwezig zijn. Voor een vakantie wordt samen afgestemd wie op welke momenten bereikbaar is in geval van calamiteiten.
Hierin worden ook de clustermanagers en seniors meegenomen.
Daarnaast wordt samen met de basisschool bekeken welke leerkrachten/ directieleden bereikbaar zijn en/of aanwezig tijdens welke dagen.

Ondersteuning door niet beroepskrachten
De beroepskrachten van Hoera Ittervoort worden ondersteund door andere volwassenen:

- Vrijwilliger

Deze is in het bezit van een geldig VOG en draagt nooit de verantwoordelijkheid voor de groep of een van de kinderen.

Daarnaast zijn er andere volwassenen die incidenteel ondersteunen op een locatie:
Bijvoorbeeld: voorleesmoeders, volwassenen die meehelpen gedurende een thema-activiteit, tuinman, concierge enz.
Deze mensen dragen nooit de verantwoordelijkheid over een van de kinderen of de groep.

Bij Hoera ittervoort is ook een stagiaire aanwezig. Zij is het bezit van een geldig VOG.
De stagiaire draagt nooit de verantwoordelijkheid voor de groep en telt niet mee in de PKR.

Binnen Hoera wordt ook aan **leerlingen** de mogelijkheid geboden om stage te lopen binnen het kindercentrum. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurd door de stagecoördinator.
Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Welzijn-2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiares van de opleiding SPW-3 en SPW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/ uitgebreid.
Wanneer een stagiaire minimaal 3 maanden stage komt lopen, is er voor aanvang van de stage een VOG aangevraagd.

2. Buitenschoolse opvang Hoera Ittervoort

2.1 Doelstelling van Hoera Ittervoort

Buitenschoolse opvang BSO Hoera biedt opvang voor kinderen van 4 jaar tot 13 jaar. De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit. De pedagogisch medewerkers proberen dit proces bewust en actief te stimuleren.

2.2 Pedagogisch klimaat Hoera Ittervoort

Bij BSO Hoera is de sfeer huiselijk. Er wordt aangesloten bij de thuissituatie van een kind. Kinderen denken en helpen mee bij het aankleden van de ruimte en bij de invulling van hun vrije tijd. Kinderen leren om verantwoordelijk te zijn. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen, indien nodig geven zij leiding. De pedagogisch medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen. Wil het kind een vriendje of vriendinnetje meenemen, dan is hiervoor de mogelijkheid. Dit wel na overleg met de pedagogisch medewerkers.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen herkennen.

A1. In de <u>leidster-kind</u> interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat er vaste begeleiding aanwezig is. Een pedagogisch medewerker moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
-
- Je bevestigt het kind positief in zijn gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.

- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een pedagogisch medewerker moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt / verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "wat knap dat jij dat zelf hebt gemaakt" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale /non verbale signalen, bijvoorbeeld "wil je graag gaan knutselen"?
- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kun jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ……. maar…….". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met de karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij. Je leert het kind dat hij/zij rekening moet houden met de andere kinderen bij de buitenschoolse opvang.

In de communicatie met een kind:

- Luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt;
- Geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ook "stille" kinderen;
- Wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Sophie, zij heeft iets leuks te vertellen";
- Voer je met kinderen één op één gesprekjes;
- Praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met een kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier";
- Ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een pedagogisch medewerker kan een voorstel geven voor de invulling van een middag, maar het kind mag zelf kiezen wat hij/zij wil gaan doen. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een pedagogisch medewerker bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een pedagogisch medewerker kan het humeur van een kind inschatten en gaat daar in mee tot de groepssfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een pedagogisch medewerker maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind, er zijn diverse hoeken in de ruimte die elk hun eigen uitdaging bieden.
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de wet kinderopvang.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld, het kind mag zelf keuzes maken.
- "Warm en eigen": gelegenheid voor het kind om zich even terug te trekken. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een 'balans' gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. Zo is er bijvoorbeeld een leeshoek en een bouwhoek. De groepsruimten zijn

veilig en daarbuiten kunnen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen.
De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:
- Hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.
- Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:
- Binnen is er geborgenheid. De kinderen voelen zich veilig in de ruimte en er heerst een gezellige en huislijke sfeer. Buiten kunnen de kinderen rennen, fietsen en diverse (bal)spellen doen. Het is voor kinderen belangrijk dat ze zich ook volop kunnen bewegen.
- Zowel binnen als buiten kunnen kinderen van verschillende leeftijdsgroepen met elkaar samen spelen.

A3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.
Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:
- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, zoals samen drinken of fruit eten;
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen etc.
- Kinderen kunnen zelf kiezen wat ze gaan doen, met wie ze dit willen doen en waar ze dit willen doen, binnen de geldende afspraken die er zijn.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met speelgoed, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden. We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind etc.
Je bevordert communicatie tussen kinderen door:
- (Gezelschaps)spelletjes te doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld “als jij Sophie slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk”.
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.
- Kinderen eerst zelf dingen laten oplossen, kinderen zijn zelf verantwoordelijk.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.
Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Een kind doet wel mee aan de eetmomenten. Bij activiteiten worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. De BSO is vrije tijd voor een kind, het kind mag dus zelf initiatief nemen.
Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:
- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- Te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan- en in te voelen hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- In te schatten of je ze iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:
- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningspunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:
- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld samen fruit eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld kerststukjes maken met Kerst.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.
Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.
Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:
- Samen met een kind te gaan spelen.
- Afwisselend spelmateriaal aan te bieden.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:
- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de leidster-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.
Je stimuleert het kind door:
- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals “Kijk uit, blijf af” etc.
- In te spelen op grapjes, humor, "gek-doen" of ondeugend-zijn" van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:
- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- Alert te zijn dat hij/zij op een positieve manier en toon iets tegen een kind zegt.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind
Een pedagogisch medewerker stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:
- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.

- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en "bijna-ongelukjes" worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:
- Hoekje om je even terug te trekken, bijvoorbeeld in de leeshoek.

B3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.
Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:
- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je begroet een kind persoonlijk bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht te geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepen.

De groep kan een pedagogisch medewerker gebruiken/benutten als "sociale leeromgeving". Dit kan een pedagogisch medewerker doen door:
- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben etc. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.
Het activiteitenaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:
- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een klimtoestel, zelf de jas ophangen etc.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind het gevoel krijgt, ik ben hier goed in.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komen aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld een dans workshop.
- Aanbieden van seizoensgerichte /thema gerichte activiteiten gedurende schoolvakanties, bijvoorbeeld thema op reis.
- Activiteiten die een kind kennis laten maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het <u>spelmateriaal</u> om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.
Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:
- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:
- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:
- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de <u>leidster-kind interactie</u> bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.
De rol/positie van de pedagogisch medewerker tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:
- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind. Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker zegt tegen een kind: "Ga maar samen met de andere kinderen een spelletje spelen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en "vijandigheid" tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.
De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld leeshoek en speelzaal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.

C3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.
De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de "bekende kinderen" helpen de "nieuwe kinderen" om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Linda, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen. De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen laat je een ouder kind een jonger kind helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes. De ene week wordt er in de gymzaal gevoetbald en de andere week worden er spelletjes gedaan.
Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud. Deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken etc.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een inlevingsvermogen in elkaar.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of voetballen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met <u>spelmateriaal</u> om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleren.

- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden. Een kind van 5 jaar bied je bijvoorbeeld een puzzel aan van 100 stukjes.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen, bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en cultuur

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de <u>leidster-kind interactie</u> bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.
Algemene omgangsvormen die in de groep gelden zijn:
- Elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:
- Wat mag en moet tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten; korstjes opeten; bord leeg eten; eerst boterham met hartig beleg en daarna met zoet beleg.
- Spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne, handen wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.
- Verjaardag of afscheid vieren naar de wens van het kind. Je vraagt aan het kind wat het graag wil, bijvoorbeeld wel of niet zingen, wel of geen kroon etc. Het kind bepaalt hoe het feest wil vieren.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als het kind zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je aan het kind de ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag verwijs je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en laten nadenken over de afspraak.

Als pedagogisch medewerker kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:
- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld Kerstmis of Suikerfeest.
- Kinderen bewust maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan. Je kunt bijvoorbeeld gesprekjes voeren met kinderen, waardoor kinderen leren om open te staan voor elkaar en elkaar kunnen begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind zijn:
- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Inge een spelletje uitkiezen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect. Nederlands is de voertaal en dialect kan als een kind bijvoorbeeld dialect praat.
- Non-verbale communicatie, waar nodig wordt hierop ingespeeld.

D2. De wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.
In alle ruimtes gelden heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag bijvoorbeeld niet gerend worden.
Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag. In de huiskamer mag bijvoorbeeld niet geschreeuwd worden. Kinderen moeten er rustig kunnen lezen of huiswerk kunnen maken.
- Gelegenheid bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.
Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:
- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends, ontroerends meemaken.
- Het voeren van en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door bijvoorbeeld een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel etc. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Als pedagogisch medewerk(st)er kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Inge aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wachten". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.
Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld Kerstviering.
Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar "iets" gebeurt zoals politiebureau, brandweerkazerne, museum, bibliotheek etc.

D5. Wij gaan met <u>spelmateriaal</u> om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleren om rollen te oefenen etc. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.

Hoera Ittervoort
BSO Hoera Ittervoort
Begoniastraat 11
6014 BH Ittervoort
Telefoon: 06 52699375
E-mail: bsoittervoort@hoerakindercentra.nl

Tel. (077) 358 97 97
info@hoerakindercentra.nl
www.hoerakindercentra.nl